

Posudek vedoucího diplomové práce.

Jméno diplomanta: **Jaroslav Rychtera**

Téma a rozsah práce: **Je právo na život skutečně právem nebo povinností žít?; 87 stran (77 stran textu)**

Datum odevzdání práce (uzavření rukopisu): **31. 10. 2015**

Aktuálnost (novost) tématu:

Zvolené téma, navíc položené jako otázka, je nepochybně aktuální. Právo na život je jedním ze základních práv, dokonce právem specifickým v tom smyslu, že bez jeho realizace ztrácí ostatní i základní práva smysl. Právo na život nelze omezit (v mezinárodních dokumentech ani v Listině základních práv a svobod není /nemůže být/ formulace používaná u jiných základních práv /...je-li to v demokratické společnosti nezbytné, může zákon toto právo omezit z důvodu ..../). Právo na život je tak fakticky "nadřazené" ostatním základním právům - aby člověk mohl realizovat svá práva, musí žít.

Diplomant se otázkou, kterou si klade v názvu své práce, zabýval dlouhodobě. Při našich rozhovorech "cítil", že u práva na život nejde jen o garanci možnosti využití práva s tím, že když ho člověk nevyužije mnoho se nestane (jako např. u nevyužití sdružovacího nebo volebního práva), ale že v právu na život je cosi jiného, cosi víc, cosi, co nutí k jinému, možná i netradičnímu pohledu na věc. Zároveň diplomant projevoval schopnost interdisciplinárního pohledu na věc - z hlediska medicínského, morálního, etického.

Praktičnost tématu je možné spatřovat v tom, že se může jednat o příspěvek do neuzavřené diskuse o legalizaci eutanasiie, když právě problematika tzv. ukončení života na žádost je důvodem úvah, autorem v práci prezentovaných (dost možné, že mnohdy až zbytečně zešíroka).

Diplomová práce J. Rychtery je jiná, než převážná většina diplomových prací, zpracovaných na katedře ústavního práva. Neklade si za cíl zpracovat (popsat) konkrétní institut s větší či menší hloubkou, komparací a kritičností, ale je "neuzavřenou" úvahou, vztahující se k právu na život. Je jí možné považovat za "prvotinu" - hledání odpovědi na otázku, položenou v názvu práce v podmínkách současné ČR.

Náročnost tématu:

Zvolené téma je náročné právě pro svoji originalitu. Diplomant se nemohl držet "obvyklé" struktury a obsahu, jak je to u některých jiných témat, ale musel promyslet a zvolit přístup vlastní. Nemohl vycházet z ověřených pravd nebo standardních faktů, na počátku zpracování tématu nevěděl, k jakým závěrům dospěje, co bude výstupem práce. To samozřejmě může vést k některým sporným pasážím, resp. k diskutabilním závěrům.

Kriteria hodnocení práce:

Práce splňuje požadavky na tento druh prací kladených. Diplomant nepochybně prokázal schopnost samostatně a s erudicí vysokoškolsky vzdělaného člověka zpracovat studii na společensky aktuální téma. Prokázal znalost výchozích faktů a to nejen z oblasti práva a schopnost sebrat, utřídit a přehledně a srozumitelně zpracovat odborné téma. Prokázal schopnost práce s fakty - literaturou (i cizojazyčnou) a prameny, prokázal snahu po objektivnosti při zpracování.

Autor zaujal vlastní přístup ke zpracovanému tématu. Pokud by do budoucna chtěl ve zkoumání tohoto tématu pokračovat, dávám mu k úvaze více se koncentrovat na jeden aspekt (právní), např. komparací úpravy se státem, kde je eutanasiie legalizována.

Předloženou práci autor rozčlenil (vedle úvodu a závěru) do šesti tématických částí, většinou dále strukturovaných. V první části vymezuje základní pojmy, ve druhé se zabývá "vnitřním prvkem práva na život - lidským životem a jeho ochranou". Právě tato část je výrazně interdisciplinární a přináší pohledy biologické, medicínské, morální i etické. Třetí část je věnována "zevnímu prvkem práva na život - vývoji institutu práva na život a dnešním parametrům" a podává přehled právní - mezinárodní a vnitrostátní právní úpravy včetně pohledu právní teorie a legislativy ČR. Čtvrtá část je věnována problematice ukončení lidského života, pátá část lakonicky konstatuje, že k právu na život neexistuje judikatura Ústavního soudu a šestá část je nazvána "právo na život a praxe".

Na vlastní názory, úvahy i metodiku zpracování má nepochybně J. Rychtera právo. Na jedné straně je třeba ocenit určitou myšlenkovou originalitu, na druhou stranu je ovšem třeba upozornit, že některé argumenty a poznámky mohou být vnímány, že jsou na hraně, nebo i za hranou vědecké práce (např. pozn. 66 na str. 48).

Hodnotu práce spatřuji ve snaze autora přinést vlastní pohled na ne zcela zpracované a probírané téma. Cenné jsou poukazy na zahraniční prameny. Práce je napsána přehledně s odpovídající úrovní jazykového a stylistického zpracování. Větší pozornost měla být věnována závěrečné redakci.

Za přiměřený je možné označit rozsah použité literatury i poznámkový aparát, u něhož je ovšem někdy problém vztahu k tématu a vhodnosti (např. pozn. 28 na str. 31).

Další vyjádření k práci:

Vhledem ke způsobu uchopení tématu a originalitě zpracování je obtížné hodnotit faktografickou správnost. V práci jsem žádnou závažnější faktografickou chybu nebo opomenutí, které by podstatným způsobem zkreslily pojetí zkoumaného tématu, nenašel.

Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Při ústní obhajobě by se J. Rychtera měl blíže vyslovit k metodologii zpracování své práce a také k otázce, vyžadovala-li by případná legalizace eutanázie v ČR změnu pravidel ústavního pořádku (čl. 6 Listiny), nebo zda by případný zákon o ukončení lidského života obstál v konfrontaci s ústavní úpravou obsaženou v čl. 6 Listiny.

Doporučení práce k obhajobě:

Předložená diplomová práce splňuje požadavky na ni kladené jak po stránce obsahové, svým rozsahem tak i po stránce jejích náležitostí (největší problém vidím v poznámkovém aparátu). Proto ji **doporučuji** k ústní obhajobě.

Navržený klasifikační stupeň:

Celková klasifikace bude odvislá od ústní obhajoby práce.

V Praze dne 28. 12. 2015

JUDr. Jiří Hřebejk